

Основні поняття та визначення пожежної безпеки

Вогонь, що вийшов із-під контролю, здатний викликати значні руйнівні та смертоносні наслідки. До таких проявів вогняної стихії належать пожежі.

Пожежа – неконтрольоване горіння поза спеціальним вогнищем, що розповсюджується у часі і просторі.

Залежно від розмірів матеріальних збитків пожежі поділяються на особливо великі (коли збитки становлять від 10000 і більше розмірів мінімальної заробітної плати) і великі (збитки сягають від 1000 до 10 000 розмірів мінімальної заробітної плати) та інші. Проте наслідки пожеж не обмежуються суто матеріальними втратами, пов'язаними зі знищенням або пошкодженням основних виробничих та невиробничих фондів, товарно-матеріальних цінностей, особистого майна населення, витратами на ліквідацію пожежі та її наслідків, на компенсацію постраждалим і т. ін. Найвідчутнішими, безперечно, є соціальні наслідки, які, передусім, пов'язуються з загибеллю і травмуванням людей, а також порушенням їх фізичного та психологічного стану, зростанням захворюваності населення, підвищенням соціальної напруги у суспільстві внаслідок втрати житлового фонду, позбавленням робочих місць тощо.

Не слід забувати й про екологічні наслідки пожеж, до яких, у першу чергу, можна віднести забруднення навколишнього середовища продуктами горіння, засобами пожежогасіння та пошкодженими матеріалами, руйнування озонового шару, втрати атмосферою кисню, теплове забруднення, посилення парникового ефекту тощо.

Цілком закономірно, що існує безпосередня зацікавленість у зниженні вірогідності виникнення пожеж і зменшенні шкоди від них. Досягнення цієї мети є досить актуальним і складним соціально-економічним завданням, вирішенню якого повинні сприяти системи пожежної безпеки.

Пожежна безпека об'єкта – стан об'єкта, за якого з регламентованою імовірністю виключається можливість виникнення і розвитку пожежі та впливу на людей її небезпечних факторів, а також забезпечується захист матеріальних цінностей.

Основними напрямками забезпечення пожежної безпеки є усунення умов виникнення пожежі та мінімізація її наслідків. Об'єкти повинні мати системи пожежної безпеки, спрямовані на запобігання пожежі, дії на людей та матеріальні цінності небезпечних факторів пожежі, в тому числі їх вторинних проявів. До таких факторів, згідно з ГОСТ 12.1.004-91, належать: полум'я та іскри, підвищена температура навколишнього середовища, токсичні продукти горіння й термічного розкладу матеріалів і речовин, дим, знижена концентрація кисню.

Вторинними проявами небезпечних факторів пожежі вважаються: уламки, частини зруйнованих апаратів, агрегатів, установок, конструкцій; радіоактивні та токсичні речовини і матеріали, викинуті зі зруйнованих апаратів та установок; електричний струм, пов'язаний з переходом напруги на струмопровідні елементи будівельних конструкцій, апаратів, агрегатів внаслідок пошкодження ізоляції під дією високих температур; небезпечні фактори вибухів, пов'язаних з пожежами; вогнегасні речовини.

Складові та загальна схема забезпечення пожежної безпеки

Системи пожежної безпеки – це комплекс організаційних заходів і технічних засобів, спрямованих на запобігання пожежі та збитків від неї.

Відповідно до ГОСТ 12.1.004 -91 пожежна безпека об'єкта повинна забезпечуватися системою запобігання пожежі, системою протипожежного захисту і системою організаційно-технічних заходів.

Системи пожежної безпеки мають запобігти виникненню пожежі і впливу на людей небезпечних факторів пожежі на необхідному рівні. Потрібний рівень пожежної безпеки людей за допомогою зазначених систем, згідно з ГОСТ 12.1.004-91, не повинен бути меншим за 0,999999 відвернення впливу на кожну людину, а допустимий рівень пожежної небезпеки для людей не може перевищувати 10" впливу небезпечних факторів пожежі, що перевищують гранично допустимі значення на рік у розрахунку на кожну людину.

Об'єкти, пожежі на яких можуть призвести до загибелі або масового ураження людей небезпечними факторами пожежі та їх вторинними проявами, а також до значного пошкодження матеріальних цінностей, повинні мати системи пожежної безпеки, що забезпечують мінімально можливу імовірність виникнення пожежі. Конкретні значення такої імовірності визначаються проектувальниками та технологами.

Метою пожежної безпеки об'єкта є попередження виникнення пожежі на визначеному чинними нормативами рівні, а у випадку виникнення пожежі – обмеження її розповсюдження, своєчасне виявлення, гасіння пожежі, захист людей і матеріальних цінностей.

Основними вихідними даними при розробці комплексу технічних і організаційних рішень щодо забезпечення потрібного рівня пожежної безпеки в кожному конкретному випадку є чинна законодавча і нормативно-технічна база з питань пожежної безпеки, вибухопожежонебезпечні властивості матеріалів і речовин, що застосовуються у виробничому циклі, кількість вибухопожежонебезпечних матеріалів і речовин і особливості виробництва. На основі цих вихідних даних визначаються такі критерії вибухопожежонебезпеки об'єкта, як категорії приміщень і будівель за вибуховою і пожежною безпекою, а також класи вибухонебезпечних і пожежонебезпечних зон. Саме залежно від

категорії приміщень та будівель і класу зон за вибуховою і пожежною небезпекою, відповідно до вимог чинних нормативів, розробляються технічні і організаційні заходи і засоби забезпечення вибухопожежної безпеки об'єкта.

Згідно з викладеним вище на рис. 21.1 для більшої наочності у вигляді блок-схеми приведена загальна послідовність вирішення питань щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта. Характеристика окремих елементів цієї схеми і їх змістовне наповнення більш детально розглядаються далі.

Навчальний заклад в житті кожної людини в певний час грає дуже важливу роль. Для учнів вона є не тільки місцем, де вони отримують знання, але і джерелом спілкування. Для вчителів це робота, а значить тут повинно бути комфортно і безпечно. Також дитячі установи часто стають місцем проведення різних подій – це можуть бути ярмарки, концерти або навіть вибори. Тому пожежна безпека у школі – це надзвичайно важлива справа, яка вимагає до себе великої уваги. Крім того, у 1994 році був прийнятий закон, в якому зазначено, що всі працівники закладу, а так само всі учні повинні бути навчені правилам безпечної поведінки.

Інструкція

Пожежна безпека в ліцеї регламентується правилами. Основним документом є «Інструкція з пожежної безпеки», яка включає в себе: загальні положення, вимоги пожежної безпеки, дії при пожежі. У загальних положеннях зазначено, що весь персонал, а також всі учні, гості та відвідувачі ліцею повинні ознайомитися з даною інструкцією та слідувати їй. Що ж говорять правила? Пожежна безпека в закладі завжди контролюється, тому зазначено, що всі території повинні бути доступні для під'їзду, на них не повинно бути сміття, а так само ніщо не повинно заважати доступу до пожежного інвентарю. До приміщення самої школи пред'являються вимоги: вся територія повинна бути поділена за класами небезпеки. Наприклад, кабінет хімії більш небезпечний, ніж кабінет математики. Також не повинно бути пального сміття. Меблі повинні розташовуватися так, щоб не перекривали виходи та вікна, а якщо на вікнах є ґрати, то вони повинні відкриватися.

Вказуються заходи, необхідні для того, щоб пожежна безпека в школі була на вищому рівні, якщо планується проведення заходів з великим скупченням людей. Також прописано, що в школі має бути необхідна кількість вогнегасників у справному стані, а також слід провести інструктаж про те, як ними користуватися.

Дії при пожежі

Що ж робити, якщо виникла небезпечна ситуація із-за того, що в неналежному вигляді була пожежна безпека у ліцеї? Інструкції повинні бути вивішені на чільне місце. Перше і найголовніше при

пожежі або при його ознаках, наприклад задимленні або запах горілого або дим, – потрібно негайно подзвонити в службу порятунку або набрати номер пожежної частини, повідомити адресу закладу, своє прізвище і розповісти про наявність в установі людей, назвати їх кількість. Далі слід організувати евакуацію і повідомити про те, що відбувається директору. Він же, у свою чергу, повинен переконатися, що викликані пожежники, далі при необхідності зобов'язаний відключити електроенергію. Директор бере участь в організації евакуації, забезпечує зустріч під'їжджаючих пожежних машин. Якщо його немає, всі ці функції перекладаються на особу, яка його замінює. Дуже важливо дотримувати всі правила, які включає в себе пожежна безпека в школі. Інструкції є обов'язковими для всіх, відповідальність за невиконання пунктів може бути аж до кримінальної.

Заходи

Раз в півріччя в кожному закладі необхідно здійснювати навчання. Щоб проконтролювати, в якому стані знаходиться пожежна безпека в школі, проводяться перевірки. Це потрібно для того, щоб підготувати до всіх можливих надзвичайних ситуацій. Але це далеко не всі заходи. Відповідальний за пожежну безпеку на початку навчального року або до його початку готує план, в якому вказує, які повинні бути заходи в школі. Пожежна безпека також контролюється і адміністрацією установи. В цей план зазвичай вписують все, що пов'язане з нею. Це загальні правила, які передбачає пожежна безпека в школі, інструктаж та інші заходи. Також необхідно провести навчання для учнів. Вони повинні чітко усвідомити, які існують правила. Пожежна безпека у школі включає: загальні вимоги, зазначення того, що категорично заборонено. А також алгоритм дій на випадок пожежі. Отже, до спільних дій відноситься: всі учні повинні знати та дотримуватися правил пожежної безпеки, учні старших класів зобов'язані знати, де знаходяться засоби пожежегасіння та вміти ними користуватися. Всі діти повинні пам'ятати, де розташований план евакуації, і розуміти, як ним користуватися.

При загорянні або підозрі на нього необхідно негайно повідомити про це вчителя або працівнику школи. Категорично заборонено: приносити в школу легкозаймисті, горючі речовини або матеріали, розводити багаття або палити на території школи, залишати прилади, що включені в мережу без нагляду, використовувати піротехніку.

Що потрібно знати

При пожежі:

1. Повідомити працівнику закладу чи вчителю про спалах.
2. Не панікувати, чітко виконувати всі вказівки дорослих.
3. Не заважати, не створювати тисняву, не бігти, допомагати молодшим учням і однокласникам.
4. Ні в якому випадку не намагатись самостійно усунути пожежа.

5. При виході з ліцею залишатися у вказаному місці до подальших вказівок. Крім того, план заходів щодо пожежної безпеки, можуть бути внесені позакласні заняття, на яких діти зможуть детальніше дізнатися про причини пожежі і діях при загорянні.